

ไทยผ่านเกณฑ์ "ทูน่ายั่งยืน" ระดับดีแค่ 1 แบรินด์

"กรีนพีซ" เปิดรายงานการจัดอันดับความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ทูน่ากระป๋อง ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พ.ศ. 2563 สํารวจแบรินด์ทูน่าใน 3 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อิงเกณฑ์ประมงยั่งยืนไม่จับปลาผิดกฎหมาย พบแบรินด์ไทยเข้าเกณฑ์ระดับดีเพียง 1 ยี่ห้อ

กรีนพีซประเมินแบรินด์ผู้ผลิตปลาทูน่ากระป๋องในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นของประเทศไทย 7 แบรินด์ อินโดนีเซีย 6 แบรินด์ และฟิลิปปินส์ 7 แบรินด์ ถึงความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมในการทำงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการตรวจสอบย้อนกลับ และความยั่งยืนในการจัดหาปลาทูน่า

หลังจากพบข้อมูลว่า จำนวนปลาทูน่าทั่วโลกยังคงถูกคุกคามจากการประมงแบบทำลายล้าง และการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Unreported and Unregulated fishing – IUU) โดยเฉพาะประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการใช้แรงงานบังคับ บนเรือประมงที่ลอยลำอยู่กลางทะเลในน่านน้ำสากล

โดยหลักเกณฑ์การประเมินมี 7 ข้อ ได้แก่ ความยั่งยืนของแหล่งวัตถุดิบ ร้อยละ 20 ความชอบด้วยกฎหมาย ร้อยละ 20 นโยบายจัดหาแหล่งวัตถุดิบ ร้อยละ 20 ความสามารถตรวจสอบย้อนกลับ ร้อยละ 15 การขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 10 ความโปร่งใสและการให้ข้อมูลกับผู้บริโภค ร้อยละ 7.5 และความเป็นธรรม ร้อยละ 5

“ผลประเมินพบว่า มีเพียง 4 จาก 20 แบรินด์ที่มีคะแนนรวมในอยู่ระดับดี อันดับหนึ่งได้แก่ พีที. ซิตาราราคา อัมพัต แคนนิง ประเทศอินโดนีเซีย รองลงมาคือ ซูเปอร์ ซี เซฟ ประเทศไทย อันดับสามคือ อลิอันซ์ ซีเล็ค ฟู้ดส์ อินเตอร์เนชันแนล ประเทศฟิลิปปินส์ และอันดับสี่คือ พีที. สมุทรา มั่นคหฺลี เซนโตซ่า ประเทศอินโดนีเซีย”

ส่วนผลการประเมินโดยรวม พบว่าบริษัทส่วนใหญ่เปลี่ยนการจัดหาวัตถุดิบจากเรือที่ใช้อวนล้อมจับ มาเป็นการจับปลาด้วยวิธีที่ยั่งยืนกว่า เช่น อวนล้อมจับแบบไม่ใช่เครื่องมือล่อปลา เบ็ดมือ และเบ็ดตวัด มีบริษัท 9 แห่ง จัดหาวัตถุดิบจากเรือเบ็ดตวัด ในขณะที่อีก 12 บริษัทใช้วัตถุดิบจากเรืออวนล้อมแบบไม่ใช่เครื่องมือล่อปลา มีเพียง 6

บริษัทเท่านั้นที่ใช้วัตถุดิบปลาหูมาจากเรือเบ็ดมือ ส่วนบริษัท 14 แห่งยังคงจัดหาวัตถุดิบจากเรืออวนล้อมที่ไม่มีข้อกำหนดห้ามใช้เครื่องมือล่อปลา (FAD) และยังมีอีกหนึ่งบริษัทที่ใช้ปลาจากการจับด้วยเบ็ดราว

สำหรับการเลือกใช้ชนิดปลานั้น มี 18 บริษัทใช้ปลาหูน้ำทองแถบ 16 บริษัทใช้ปลาหูน้ำครีบเหลือง 5 บริษัทใช้ปลาหูน้ำตาโต 3 บริษัทใช้ปลาโอดำ และอีก 4 บริษัทใช้ปลาหูน้ำครีบยาว ทั้งนี้ ตามบัญชีแดงขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN Red List) ระบุว่า ปลาหูน้ำตาโต อยู่ในสถานะสิ่งมีชีวิตที่เกือบอยู่ในข่ายใกล้การสูญพันธุ์ (VU – Vulnerable) ขณะที่ปลาหูน้ำครีบเหลืองและหูน้ำครีบยาว อยู่ในสถานะสิ่งมีชีวิตที่เกือบอยู่ในข่ายเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ (NT–Near Threatened)

เปิดคะแนน 9 แบรินด์ทูน่าไทย

แม้ไทยจะไม่ได้เป็นต้นทางและประเทศผู้บริโภคทูน่าเป็นลำดับต้นๆ แต่ไทยก็เป็นประเทศผู้นำด้านการส่งออกทูน่ากระป๋องและทูน่าแปรรูป อันดับ 1 ในตลาดโลก ข้อมูลจากสมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทย ระบุว่า แค่ครึ่งปี 2563 ประเทศไทยส่งออกทูน่ากระป๋องมากถึง 295,131 ตัน คิดเป็นมูลค่า 37,453 ล้านบาท การเฝ้าระวังและติดตามอุตสาหกรรมทูน่าของไทย จึงมีความสำคัญต่อความพยายามแก้ปัญหาการทำประมงทำลายล้างและการละเมิดสิทธิแรงงานด้วยเช่นกัน

จากการสำรวจแบรินด์ทูน่ากระป๋องในประเทศไทยจำนวน 9 แบรินด์ มีเพียง 1 ยี่ห้อเท่านั้น ได้แก่ “ซูเปอร์ ซีเซฟ” ที่ผลิตโดยบริษัท Sea Value PLC ที่มีคะแนนในเกณฑ์ดี โดยได้ 72.48 คะแนน เป็นอันดับ 2 จากทั้งหมด 20 แบรินด์ โดยทั้ง 9 แบรินด์ของไทยมีอันดับคะแนน ดังนี้

- ซูเปอร์ ซีเซฟ ของบริษัท ซี แวลู จำกัด (มหาชน) ได้ 72.48 คะแนน
- เอโร่ ของบริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) บริหารงานภายใต้บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ผลิตโดย บริษัท พัทยา ฟู้ด อินดัสตรี จำกัด ได้ 66.12 คะแนน
- นอดิอุส ผลิตและเป็นเจ้าของโดย บริษัท พัทยา ฟู้ด อินดัสตรี จำกัด ได้ 60.84 คะแนน
- ท็อปส์ ซูเปอร์มาร์เก็ต” ผลิตโดย บริษัท ไทย ยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ 58.72 คะแนน
- ซีเล็ค ทูน่า ผลิตและเป็นเจ้าของโดย บริษัท ไทย ยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ 54.27 คะแนน
- อะยัม ผลิตโดย บริษัท ไทย ยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ 53.77 คะแนน
- เทสโก้ –โลตัส ผลิตโดยโรงงานของบริษัท ยูนิคอร์น ซึ่งเป็นบริษัทในเครือบริษัท ซี แวลู จำกัด ได้ 45.06 คะแนน
- ทีซีบี แบรินด์ของบริษัท ทropicoolแคนนิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด มหาชน ได้ 45.06 คะแนน
- โรซ่า แบรินด์ของบริษัท ไฮคิว ฟู้ด ผลิตภัณฑอาหาร จำกัด ได้ 37.72 คะแนน

7 ข้อเสนออุตสาหกรรมประมงที่ยั่งยืนและเป็นธรรม

ที่ผ่านมา กรีนพีซพยายามผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม จากอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ที่ขาดความเป็นธรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และคุณค่าสิ่งแวดล้อม ไปสู่การประมงขนาดเล็กโดยชุมชน การประมงที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เจาะจงชนิดปลาและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปกป้องวิถีชีวิตของชาวประมง สิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงาน

โดยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น กรีนพีซมีข้อเสนอแนะต่ออุตสาหกรรมประมง 7 ข้อ ได้แก่ บริษัทควรใช้ปลาที่มาจาก การจับด้วยอุปกรณ์ที่ยั่งยืน เช่น เบ็ดตวัด เบ็ดมือ และอวนล้อมที่ไม่ใช้เครื่องมือล่อปลา (FAD) เพื่อหลีกเลี่ยงการจับสัตว์น้ำที่ไม่ใช่เป้าหมาย รวมทั้งบริษัทต้องหลีกเลี่ยงการจัดซื้อปลาจากแหล่งที่ทราบว่าเป็นการทำประมงเกินขนาด

บริษัทควรยึดมั่นในหลักความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อแสดงความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ตามหลักปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจและสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) โดยแนะนำให้บริษัทเจ้าของแบรนด์พัฒนาแพลตฟอร์มให้แรงงานประมงสามารถร้องเรียนการบังคับใช้แรงงาน

บริษัทควรพิจารณาการจัดซื้อปลา จากแหล่งที่ไม่ใช่การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล และจากเรือที่อยู่กลางทะเลไม่เกิน 3 เดือนก่อนที่จะกลับเข้าฝั่ง โดยทำการขนถ่ายสินค้าที่ท่าเรือภายใต้การควบคุมที่เข้มงวดเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้ลูกเรือได้รับอนุญาตให้ขึ้นฝั่งได้อย่างเป็นอิสระไม่น้อยกว่า 10 วัน บริษัทควรทำการตรวจสอบย้อนกลับถึงพื้นที่จับปลาเรือประมงที่ใช้ และวิธีการตกปลา โดยผู้ตรวจสอบที่เชื่อถือได้ และบริษัทต้องให้ข้อมูลดังกล่าวบนฉลากสินค้าเพื่อแสดงตัวเลือกที่ยั่งยืนให้กับผู้บริโภค

RANKING BY CRITERIA

IC	COUNTRY	NAME OF CANNERY	2020 SCORING	TRACEABILITY
01		PT. Citra Raja Ampat Canning	73.45	
02		Super C Chef brand of Sea Value PLC	72.45	
03		Alliance Select Foods International	71.57	
04		PT. Samudra Mandiri Sentosa	70.55	
05		Aro of Siam Makro manufactured by Pataya	66.12	
06		PT. Sinar Pure Foods International	63.83	
07		Nautilus Brand of Pataya Foods	60.84	
08		General Tuna Corporation	59.37	
09		PT. Deho Canning Company	59.16	
10		Tops by Thai Union for Central Food Retail, Co.	58.72	
11		Seatrade Canning Corporation	58.45	
12		PT. Aneka Tuna Indonesia	57.61	
13		RD Manufacturing Group	54.89	
14		Ocean Canning Corporation	54.50	
15		Sealect brand of Thai Union	54.27	
16		Ayam produced by Thai Union	53.77	
17		Tesco produced for Tesco Lotus by Unicorn, Sea Value PLC.	51.21	
18		Celebes Canning Corporation	50.84	
19		TCB brand of Tropical Canning	45.06	
20		Roza brand of Hi-Q Food Products	37.72	

CANNERIES & BRANDS WERE RANKED ON A SCALE OF 1-100

แหล่งที่มา : ฐานเศรษฐกิจ วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓